

# Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2023/24:AU1

## Utgiftsområde 13 Integration och jämsällldhet

---

### Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2024 inom utgiftsområde 13, som uppgår till ca 4 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Även regeringens förslag om mål för området utanförskap godkänns.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

#### *Behandlade förslag*

Proposition 2023/24:1 inom utgiftsområde 13 Integration och jämsällldhet.

Cirka 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut .....	3
Redogörelse för ärendet .....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Budgetprocessen i riksdagen .....	5
Utskottets överväganden.....	7
Mål för området utanförskap .....	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 13 .....	8
Statens budget inom utgiftsområde 13 .....	13
Särskilda yttranden .....	25
1. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (S).....	25
2. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (V) .....	27
3. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (C) .....	29
4. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (MP) .....	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag .....	34
Propositionen .....	34
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24 .....	34
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag .....	37
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	38

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## 1. Mål för området utanförskap

Riksdagen godkänner det mål för området utanförskap som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 13 punkt 1.

## 2. Statens budget inom utgiftsområde 13

### *a) Anslagen för 2024*

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 13 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 13 punkt 2 och avslår motionerna

2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 19,

2023/24:2353 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 4,

2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 70 och 71,

2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 1 och 8,

2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 1,

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 71,

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 106,

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 25–28 och 63,

2023/24:2706 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) och

2023/24:2722 av Christofer Bergenblock m.fl. (C).

### *b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 13 punkt 3.

Stockholm den 7 december 2023

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

*Magnus Persson*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Teresa Carvalho (S)\*, Viktor Wärnick (M), Michael Rubbestad (SD), Johanna Haraldsson (S)\*, Saira Quicklund (M), Serkan Köse (S)\*, Ann-Christine Frohm Utterstedt (SD), Arin Karapet (M), Cizie Weidby (V)\*, Magnus Jacobsson (KD), Jonny Cato (C)\*, Sara Gille (SD), Leila Ali Elmi (MP)\*, Camilla Mårtensen (L), Adrian Magnusson (S)\* och Jonathan Svensson (S)\*.

\* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

# Redogörelse för ärendet

## Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2023/24:1 i de delar som gäller utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2023/24. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2024 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Vid utskottets sammanträde den 28 september 2023 fick utskottet information om budgetpropositionen av regeringen genom arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson och jämställdhetsminister och biträdande arbetsmarknadsminister Paulina Brandberg.

## Budgetprocessen i riksdagen

### Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2024 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet till 4 018 388 000 kronor (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). I detta betänkande föreslår arbetsmarknadsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

### Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Regeringen ska enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens

resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 13 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

## Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens förslag till mål för området utanförskap inom utgiftsområde 13 behandlas först. Därefter behandlas regeringens resultatredovisning. I det avsnittet tar utskottet också upp det tillkännagivande som regeringen redovisar i budgetpropositionen inom utgiftsområde 13. Slutligen behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 13.

# Utskottets överväganden

## Mål för området utanförskap

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det mål för området utanförskap som regeringen föreslår.

### Propositionen

Den tidigare använda benämningen för området var segregation. I budgetpropositionen för 2024 har regeringen ändrat namnet för området till utanförskap. Målet för området är minskad segregation, jämlika och jämställda uppväxt- och levnadsvillkor samt goda livschanser för alla (prop. 2019/20:1 utg. omr. 13, bet. 2019/20:AU1, rskr. 2019/20:114).

Regeringen konstaterar att den nuvarande lydelsen av målet är nära kopplad till den strategi mot segregation som beslutades 2018 och att såväl mål som strategi har haft ett missriktat fokus på relativa inkomstskillnader. Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner ett nytt mål för området utanförskap, nämligen att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret för att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg. omr. 13 punkt 1).

Regeringen framhåller att avsikten med förslaget är att åstadkomma förändring och åtgärda problemen med utanförskap och bristande integration. Regeringen anser att målet behöver ändras för att bättre spegla det huvudsakliga syftet med och inriktningen för området. Regeringen framhåller att ingen ändring avses av vikten vare sig av ett starkt jämställdhetsperspektiv i arbetet eller av barns och ungas jämlika uppväxt- och levnadsvillkor. Fokus ska vara att genom ordinarie insatser när det gäller bl.a. arbetsmarknad, polis och socialtjänst lyfta områden där utanförskapet är stort och villkoren för dem som bor där.

### Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att det inte har väckts några yrkanden om regeringens förslag i denna del.

Utskottet välkomnar regeringens nya inriktning för området utanförskap och ställer sig bakom regeringens förslag till ett nytt mål för området. Utskottet delar regeringens bedömning att det nya målet bättre speglar de politiska prioriteringarna inom området. Därmed och med hänvisning till de skäl som redovisas i budgetpropositionen föreslår utskottet att riksdagen godkänner regeringens förslag till nytt mål för området utanförskap.

## Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 13

### Propositionen

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om mål för integrationspolitiken, politiken mot diskriminering, jämställdhetspolitiken och åtgärder mot segregation.

Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115). För politiken mot diskriminering är målet ett samhälle fritt från diskriminering (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115). Jämställdhetspolitikens mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:115). Målet för området som numera benämns utanförskap är minskad segregation, jämlika och jämställda uppväxt- och levnadsvillkor samt goda livschanser för alla (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:AU1, rskr. 2019/20:114). För vissa av områdena har regeringen beslutat om delmål eller om strategier och handlingsplaner.

### *Integration*

När det gäller integrationspolitiken framhåller regeringen att det främst är genom generella åtgärder för hela samhället som målet uppnås. De generella åtgärderna behöver dock enligt regeringen kompletteras med riktade åtgärder som bl.a. finansieras inom utgiftsområde 13. Resultatet i fråga om integration påverkas av faktorer inom flera olika områden som ofta är beroende av varandra. Det kan därför vara svårt att redogöra för effekter av enskilda verksamheter eller reformer, inte minst eftersom resultaten ofta visar sig på längre sikt.

I en första del av redovisningen beskrivs den generella utvecklingen för utrikes födda inom områdena arbetsmarknad, utbildning, hälsa och boende. Redovisningen utgår från ett urval indikatorer med koppling till det övergripande målet för integrationspolitiken, bl.a. arbetskraftsdeltagande, kunskapsresultat i grundskolan, det allmänna hälsotillståndet och trångboddhet. Jämfört med föregående år har deltagande i förskola och mottagande av långvarigt ekonomiskt bistånd tillkommit som centrala indikatorer. I en andra del av resultatredovisningen som avser riktade åtgärder inom utgiftsområde 13, är redovisningen strukturerad efter anslagsstrukturen. Denna redovisning baseras i huvudsak på återrapporteringar från myndigheter, främst länsstyrelserna och Migrationsverket.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål som riksdagen har beslutat ska gälla för integrationspolitiken. Regeringen konstaterar att Sverige har betydande integrationsproblem och framhåller bl.a. att utrikes födda generellt oftare är långtidsarbetslösa och i lägre utsträckning sysselsatta än inrikes födda samt att det finns stora skillnader i skolresultat mellan inrikes och utrikes födda.



Regeringen bedömer att tidigare åtgärder på flera områden inte varit tillräckliga för att möta integrationsproblemen, framför allt för att förbättra och påskynda etableringen i arbets- och samhällslivet. Regeringen bedömer att det nuvarande målet för integrationspolitiken inte har fyllt sitt syfte och att det därför behövs ett nytt mål. Regeringen bedömer även att det finns utmaningar med uppföljningen av resultat i förhållande till det nuvarande integrationspolitiska målet.

### *Diskriminering*

När det gäller politiken mot diskriminering framhåller regeringen att arbetet för ett samhälle fritt från diskriminering är ett långsiktigt och komplext förändringsarbete där utvecklingen av resultat och effekter är svår att mäta och avgränsa från insatser och reformer inom andra politikområden. Regeringen framhåller att den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott samt hbtqi-strategin ingår i arbetet för ett samhälle fritt från diskriminering.

Den resultatindikator som används är antal anmälningar om diskriminering. Regeringen betonar att statistiken över anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen (DO) inte behöver avspegla den faktiska förekomsten av diskriminering utan att det kan finnas flera orsaker till att anmälningsbenägenheten ökar eller minskar. Som bedömningsgrunder använder regeringen framför allt rapporter och redovisningar från DO, Forum för levande historia, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, andra berörda myndigheter samt antidiskrimineringsbyråerna. Resultatredovisningen är indelad i tre delområden:

- arbetet för att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter
- resultat inom den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott
- resultat inom handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål som riksdagen har beslutat ska gälla för politiken mot diskriminering. Regeringens samlade bedömning är att det kvarstår betydande utmaningar men att arbetet med att förebygga och motverka diskriminering och rasism samt för att stärka hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter bidrar till att nå målet om ett samhälle fritt från diskriminering.

### *Jämställdhet*

När det gäller målet för jämställdhetspolitiken har regeringen beslutat om sex underliggande delmål: jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, jämställd utbildning, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, jämställd hälsa samt att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Regeringen framhåller att jämställdhetspolitiken är bred och ska integreras i regeringens samlade arbete. Jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi, i kombination med särskilda åtgärder, för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.

Grunden för resultatredovisningen utgörs av flera olika indikatorer för respektive delmål. Exempel på indikatorer är representation i styrelse och ledning i offentlig och privat sektor, kvinnors och mäns lön och disponibla inkomst, utbildningsnivå, ersättning för vård av barn och föräldraledighet, sjukpenningtalet samt självupplevd utsatthet för misshandel och sexualbrott. Resultatredovisningen görs i första hand utifrån delmålens indikatorer och anslaget för särskilda jämställdhetsåtgärder. Regeringen anger att över 90 procent av medlen på detta anslag under 2018–2022 fördelades till insatser för att nå resultat inom delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Redovisningen innefattar också en redogörelse för utvecklingen och resultatet av strategin Jämställdhetsintegrering. I budgetpropositionens bilaga 3 Ekonomisk jämställdhet redovisas indikatorerna och utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten mer ingående.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av måluppfyllelsen mot det övergripande målet för jämställdhetspolitiken samt en bedömning av utvecklingen i förhållande till de jämställdhetspolitiska delmålen. Regeringen konstaterar att även om Sverige står sig väl i internationella mätningar av jämställdhet är det övergripande målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv ännu inte uppnått. När det gäller delmålen bedömer regeringen bl.a. att målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra fortfarande inte har uppnåtts och att fortsatta insatser därför behövs.

### *Utanförskap*

När det gäller området utanförskap framhåller regeringen att resultatet påverkas av faktorer inom flera olika områden, bl.a. boende, arbetsmarknad, språk och brottslighet. Målet uppnås främst genom generella åtgärder, men för att nå målet behöver de generella åtgärderna kompletteras med riktade åtgärder som bl.a. finansieras inom utgiftsområde 13. Resultatredovisningen tar sin huvudsakliga utgångspunkt i resultatutvecklingen i områdestyperna 1 och 2 enligt Statistiska centralbyråns definition, dvs. områden med stora socioekonomiska utmaningar respektive områden med socioekonomiska utmaningar. Jämförelser görs med riksgenomsnittet, i stället för som tidigare mellan utvecklingen i samtliga fem områdestyper. Redovisningen omfattar ett antal indikatorer, t.ex. andel förvärvsarbetande, andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram samt trångboddhet. Vissa förändringar jämfört med föregående år har gjorts vad gäller indikatorerna, bl.a. har andel mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd och valdeltagande tillkommit och indikatorn för graden av segregation har utgått.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål som riksdagen har beslutat om. Regeringen konstaterar att arbetet mot utanförskapet i första hand behöver bedrivas inom ordinarie strukturer och med tydligt fokus på de områden där utanförskapet är som störst för att minska utanförskapet och säkerställa goda livschanser. Regeringen framhåller att tidigare fokus på relativa inkomstskillnader mellan områden där utanförskapet är stort och områden med mycket liten sådan problematik inte har åstadkommit den förändring som behövs. Regeringen bedömer att platsdata fyller en central funktion i arbetet mot utanförskap, bl.a. genom att myndigheter med utgångspunkt i platsdata kan utveckla sin verksamhet för att i högre utsträckning kunna bidra till att lyfta utanförskapsområden.

### *Redovisat tillkännagivande*

Riksdagen har tillkännagett att regeringen bör utvärdera det utvidgade skyddet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet (bet. 2017/18:AU3 punkt 2, rskr. 2017/18:29).

Regeringen hänvisar till att DO haft i uppdrag i regleringsbrevet för budgetåret 2022 att dels redovisa antalet anmälningar i form av bristande tillgänglighet som inkommit till myndigheten från den 1 maj 2018 och som avser tillhandahållande av varor och tjänster för företag med färre än tio anställda, dels redovisa myndighetens bedömning av hur det utvidgade skyddet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet har fallit ut för de personer som bestämmelsen är avsedd att skydda. DO:s redovisning visar bl.a. att det mellan den 1 maj 2018 och den 31 december 2021 inkom totalt ca 340 anmälningar och att 25 av dessa avsåg anmälningar mot verksamheter med färre än tio anställda. Regeringen konstaterar att det saknas rättspraxis inom området men framhåller samtidigt att det av DO:s redovisning framgår att det i dialog med funktionshindersorganisationer framkommit att det utvidgade skyddet är principiellt viktigt och att Myndigheten för delaktighet anser att det utvidgade skyddet i någon utsträckning kan ha bidragit till att det blivit enklare att få hinder avhjälpna sedan den nya lagen trädde ikraft. Enligt DO innebär bristen på rättspraxis att det delvis är svårt att bedöma hur det utvidgade skyddet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet i praktiken har fallit ut för de personer som bestämmelsen är avsedd att skydda, men att det utökade skyddet slår vakt om den fundamentala principen att alla ska ges lika rättigheter och möjligheter.

Regeringen bedömer att tillkännagivandet genom DO:s redovisning är slutbehandlat.

### **Utskottets bedömning**

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Utskottet anser att det är viktigt att utvecklingsarbetet kring den ekonomiska styrningen

fortsätter, och utskottet vill framhålla betydelsen av en fortsatt dialog mellan riksdagen och regeringen i detta arbete.

Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

När det gäller resultatredovisningens övergripande struktur vill utskottet framhålla att den har fortsatt att utvecklas i positiv riktning. Den mer vägledande rubriksättningen och fler talande rubriker i redovisningen anser utskottet främjar läsbarheten och förståelsen. Som utskottet tidigare framfört bidrar t.ex. delmålen inom jämställdhetsområdet och indelningen i tre delområden inom diskrimineringsområdet till en tydligare struktur för resultatredovisningen och den efterföljande bedömningen av måluppfyllelsen. Utskottet vill framhålla att det är viktigt att innehållet i avsnitten Resultatredovisning och Politikens inriktning hålls isär.

Utskottet vill vidare lyfta fram betydelsen av att det tydligt framgår av resultatredovisningen vilka insatser som finansieras inom utgiftsområdet. I det sammanhanget finns det skäl att bl.a. framhålla att regeringen på ett förtjänstfullt sätt förtydligat att anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder framförallt fördelas till insatser inom delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Utskottet har förståelse för att resultaten och effekterna inom utgiftsområdets olika områden är svåra att mäta och avgränsa från insatser och reformer inom andra politikområden. Samtidigt finns det skäl att framhålla att redovisningen och bedömningen av insatser som finansieras inom utgiftsområdet skulle kunna utvecklas och tydligare kopplas till målen. Utskottet noterar också att regeringen redovisar samlade bedömningar av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen för områdena jämställdhet och diskriminering, men inte för områdena integration och utanförskap.

Utskottet noterar vidare att det har skett förändringar när det gäller de centrala indikatorerna i resultatredovisningen för områdena integration och utanförskap. På området utanförskap görs även förändringar i redovisningen av resultaten. Utskottet noterar att regeringen när det gäller området utanförskap anför att förändringarna genomförs i linje med inriktningen för området. För att underlätta förståelsen av resultatredovisningen vill utskottet framhålla vikten av att regeringen tydligt motiverar tillkomsten av nya indikatorer eller förändringar av hur indikatorerna redovisas.

Därutöver noterar utskottet att det av budgetpropositionen framgår att det pågår utveckling av styrningen inom utgiftsområdets samtliga områden. Utskottet konstaterar att detta på olika sätt även kan komma att påverka resultatredovisningen och ser fram emot att följa utvecklingen.

Slutligen noterar utskottet regeringens redovisning med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen om att utvärdera det utvidgade skyddet mot

diskriminering i form av bristande tillgänglighet. Regeringen gör bedömningen att tillkännagivandet är slutbehandlat. Utskottet gör ingen annan bedömning.

## Statens budget inom utgiftsområde 13

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2024 inom utgiftsområde 13 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

### Propositionen

I budgetpropositionen för 2024 föreslår regeringen att anslagen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet sammanlagt ska bestämmas till 4 018 388 000 kronor (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13 punkt 2). För vissa anslag föreslår regeringen också att den bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag (punkt 3).

I det följande sammanfattas regeringens förslag till anslagsfördelning för respektive område inom utgiftsområde 13. Regeringens förslag till anslag och beställningsbemyndiganden framgår också av tabellerna i bilaga 2 och 3.

### Integration

*1:1 Integrationsåtgärder:* Anslaget får användas för utgifter för att främja integration samt för statsbidrag som har detta syfte. Anslaget får även användas för utgifter för tidigare beviljade lån till nyanlända för inköp av hemutrustning och för uppföljning och utvärdering av integrationen.

Anslaget ökas till följd av en förstärkning av tidiga insatser för asylsökande m.fl. Anslaget minskas till följd av att statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund avvecklas.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 103 125 000 kronor.

*1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande:* Anslaget får bl.a. användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner i samband med mottagandet av nyanlända invandrare och för utgifter för vidarebosättning.

Anslaget ökas till följd av en tillfällig kostnadsökning som följer av ökad schablonisering av kommunersättningarna. Anslaget minskas till följd av sänkt dygnschablon för mottagande av ensamkommande barn och till följd av att schablonersättningen för mottagandet av nyanlända inte justeras upp utifrån förändringen i prisbasbeloppet. Anslaget minskas vidare till följd av att

det tillfälliga statsbidraget till kommuner med högt flyktingmottagande avvecklas. Anslaget påverkas även bl.a. av den makroekonomiska utvecklingen.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 2 776 226 000 kronor.

### *Diskriminering*

*2:1 Diskrimineringsombudsmannen:* Anslaget får användas för DO:s förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för Nämnden mot diskriminering.

Anslaget ökas med anledning av en permanent flytt av medel för rättegångskostnader m.m. från utgiftsområde 22 Kommunikationer. Anslaget justeras permanent till följd av slopad avgift för årlig revision och minskas till följd av en generell besparing i statsförvaltningen. Anslaget ändras vidare till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 138 507 000 kronor.

*2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.:* Anslaget får användas för utgifter för insatser mot diskriminering, rasism, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer. Anslaget får även användas för utgifter för bl.a. statsbidrag som syftar till att säkerställa hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter samt till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och verksamheter som arbetar för att motverka rasism och liknande former av intolerans.

Anslaget ökas för arbetet mot rasism och annan främlingsfientlighet samt diskriminering. Anslaget minskas samtidigt till följd av att tidigare beslutade och aviserade tidsbegränsade medel för arbetet mot rasism och liknande former av fientlighet upphör.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 110 919 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39 300 000 kronor 2025.

### *Jämställdhet*

*3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder:* Anslaget får bl.a. användas för utgifter för särskilda jämställdhetsåtgärder och för utgifter för statsbidrag för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män.

Anslaget ökas till följd av ett treårigt tillskott till arbetet för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, könsrelaterat våld och prostitution och människohandel m.m.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 675 039 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2025.

*3:2 Jämställdhetsmyndigheten:* Anslaget får användas för Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Anslaget justeras permanent till följd av slopad avgift för årlig revision. Till följd av en generell besparing i statsförvaltningen minskas anslaget. Anslaget ändras vidare till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 73 409 000 kronor.

*3:3 Bidrag för kvinnors organisering:* Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för kvinnors organisering.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 48 163 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 163 000 kronor 2025.

### *Utanförskap*

*4:1 Åtgärder mot utanförskap:* Anslaget får användas bl.a. för utgifter för att minska och motverka utanförskap och för utgifter för statsbidrag som har detta syfte. Anslaget får även användas för kvarvarande kostnader för avveckling av Delegationen mot segregation.

Anslaget ökas till följd av uppdrag till Boverket att fortsätta att utveckla det befintliga verktyget för platsdata och för särskilda myndighetsuppdrag i syfte att lyfta utanförskapsområden. Anslaget ökas vidare för att stärka det brottsförebyggande arbetet i kommunerna. Anslaget påverkas också av tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar till följd av att tidsbegränsade medel upphört.

Regeringen föreslår att anslaget för 2024 bestäms till 93 000 000 kronor.

## **Motionerna**

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har var för sig presenterat alternativa budgetförslag för 2024. I det följande sammanfattas partiernas förslag inom utgiftsområde 13. En sammanställning som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag finns i bilaga 2.

### *Socialdemokraterna*

I kommittémotion 2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. lämnar Socialdemokraterna förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än den regeringen föreslår (yrkande 1). Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 570 000 000 kronor och att två anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit.

Socialdemokraterna föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bil. 2).

*1:2 Kommunersättning vid flyktningmottagande:* Anslaget ökas med 400 000 000 kronor. Socialdemokraterna betonar att många kommuner som har tagit ett stort ansvar för mottagandet av flyktingar alltjämt brottas med en tuff ekonomisk situation, och motionärerna avvisar därför regeringens förslag om att avveckla bidraget till kommuner med högt flyktningmottagande.

Socialdemokraterna anför vidare att Sverige, under förutsättning att den restriktiva och ordnade migrationspolitik som slogs fast 2015 ligger kvar, bör kunna ta emot något fler kvotflyktingar. Förslaget om antalet kvotflyktingar finns även i kommittémotion 2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 1.

*4:1 Åtgärder mot utanförskap:* Anslaget ökas med 170 000 000 kronor. Socialdemokraterna betonar betydelsen av de medel som Socialstyrelsen mellan 2021–2023 fördelat till kommuner med utsatta områden för att minska risken att unga dras in i kriminalitet och anser att det behövs mer pengar till detta ändamål än vad regeringen föreslår. Förslaget finns även i yrkande 8 i samma motion och i kommittémotion 2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 70 och 71.

### *Vänsterpartiet*

I partimotion 2023/24:2353 av Nooshi Dadgostar m.fl. lämnar Vänsterpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än den regeringen föreslår. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 1 913 905 000 kronor och att fyra anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit.

Vänsterpartiet föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bil. 2).

*1:1 Integrationsåtgärder:* Anslaget ökas med 18 905 000 kronor till följd av att Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om att avveckla statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund.

*1:2 Kommunersättning vid flyktmottagande:* Anslaget ökas med 1 575 000 000 kronor. Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om att avveckla bidraget till kommuner med högt flyktmottagande och regeringens förslag om sänkt schablonersättning till kommunerna för ensamkommande barn. Partiet vill även införa en amnesti för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år. Vänsterpartiet anser vidare att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka till 5 000 per år. Förslaget om kvotflyktingar finns även i kommittémotion 2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 19.

*3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder:* Anslaget ökas med 50 000 000 kronor för att stärka stödet till kvinno- och tjejjourer ytterligare.

*4:1 Åtgärder mot utanförskap:* Anslaget ökas med 270 000 000 kronor för att stärka det förebyggande arbetet mot gängkriminalitet.

### *Centerpartiet*

I kommittémotion 2023/24:2722 av Christofer Bergenblock m.fl. lämnar Centerpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än den regeringen föreslår. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 455 035 000 kronor och att fem anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit.



Centerpartiet föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bil. 2).

*1:1 Integrationsåtgärder:* Anslaget ökas med 18 905 000 kronor till följd av att Centerpartiet avvisar regeringens förslag om att avveckla statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund.

*1:2 Kommunersättning vid flyktmottagande:* Anslaget ökas med 402 130 000 kronor. Centerpartiet avvisar regeringens förslag om hur många kvotflyktingar Sverige ska ta emot. Förslaget finns även i kommittémotion 2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 4.

*2:1 Diskrimineringsombudsmannen:* Anslaget minskas med 600 000 kronor till följd av att Centerpartiet föreslår en sänkning av pris- och löneomräkningen.

*3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder:* Anslaget ökas med 35 000 000 kronor. Centerpartiet anser att kvinno- och tjejjourerna måste ges starka och långsiktiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva sitt arbete och ökar därför anslaget. Anslaget ökas också för att stärka stödlinjen för ungas relationer.

*3:2 Jämställdhetsmyndigheten:* Anslaget minskas med 400 000 kronor till följd av att Centerpartiet föreslår en sänkning av pris- och löneomräkningen.

### *Miljöpartiet*

I kommittémotion 2023/24:2706 av Leila Ali Elmi m.fl. lämnar Miljöpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än den regeringen föreslår samt förslag om nya anslag inom utgiftsområdet. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 753 030 000 kronor och att sex anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen har föreslagit. Tre nya anslag föreslås.

Miljöpartiet föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bil. 2).

*1:1 Integrationsåtgärder:* Anslaget ökas med 28 900 000 kronor. Miljöpartiet avvisar regeringens förslag om att avveckla statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund men ser däremot att det kan vara av värde att utvärdera hur bidraget har bidragit ur ett integrationsperspektiv. Miljöpartiet föreslår också ett statligt stöd som syftar till att fackföreningar, i samverkan med arbetsgivarorganisationer, i högre utsträckning ska kunna bidra till en bra etablering av nyanlända. Förslaget om bidraget till organisationer bildade på etnisk grund finns även i partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 63.

*1:2 Kommunersättning vid flyktmottagande:* Anslaget ökas med 524 000 000 kronor. Miljöpartiet betonar att kommunerna har fått ökade kostnader bl.a. som en följd av inflationen och avvisar därför regeringens förslag till sänkt schablonersättning till kommunerna för ensamkommande barn och regeringens förslag om utebliven indexering av schablonersättningen

för mottagande av nyanlända. Miljöpartiet anser vidare att antalet kvotflyktingar till Sverige ska öka till 5 000 per år.

*2:1 Diskrimineringsombudsmannen:* Anslaget ökas med 1 384 000 kronor.

*2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.:* Anslaget ökas med 11 000 000 kronor. Miljöpartiet föreslår att ytterligare medel än enligt regeringens förslag tillförs till arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Anslaget ökas också för att inrätta en nationell stödlinje mot hatbrott. Förslaget om en stödlinje mot hatbrott finns även i partimotion 2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 106.

*3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder:* Anslaget ökas med 70 000 000 kronor. Miljöpartiet anser att kvinno- och tjejjourerna fortfarande saknar tillräckliga resurser för att ge utsatta kvinnor det stöd de behöver och ökar därför anslaget. Miljöpartiet föreslår också en särskild satsning för att stärka finansieringen av civilsamhällesorganisationers stödverksamheter för barn och unga. Förslaget om ökat anslag till kvinno- och tjejjourerna finns även i kommittémotion 2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 71.

*3:2 Jämställdhetsmyndigheten:* Anslaget ökas med 746 000 kronor.

### **Nya anslag**

*Medborgarkontor/hubbar för studiecirklar:* Miljöpartiets förslag innebär ett nytt anslag och att 100 000 000 kronor anslås för 2024. Partiet framhåller att kunskapen för många som genomgår samhällsorientering ofta blir fragmenterad och att det är viktigt att människor har en given plats att vända sig till när de behöver hjälp, att det finns en möjlighet att individanpassa och tillsammans med andra utveckla kunskapen om det svenska samhället. Miljöpartiet avsätter därför medel för att bidra till att etablera medborgarkontor i de kommuner som är i behov, samt för att utveckla studiecirklar och hubbar. Förslaget finns även i partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 27 och 28.

*Inrätta nationellt centrum för samhällsorientering:* Miljöpartiets förslag innebär ett nytt anslag och att 15 000 000 kronor anslås för 2024. Partiet framhåller att nivån och kvaliteten på samhällsorienteringen är mycket ojämn i landet och att nivån på utbildningen behöver öka och pedagogiken bli bättre. Miljöpartiet avsätter därför medel för att inrätta ett nationellt center för samhällsorientering som också ska ansvara för att ta fram en uppdragsutbildning för samhälls- och hälsoinformatörer. Förslaget finns även i partimotion 2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkandena 25 och 26.

*Delegationen mot segregation:* Miljöpartiets förslag innebär ett nytt anslag och att 2 000 000 kronor anslås för 2024. Miljöpartiet betonar att frågor om segregation och hur man bäst arbetar mot detta är viktigare än någonsin och beklagar därför att Delegationen mot segregation, som hade ett sådant uppdrag, har lagts ned. Miljöpartiet avsätter därför medel för att förbereda att verksamheten vid myndigheten kan återstarta.

## Utskottets ställningstagande

### *Integration*

Som framgår av resultatredovisningen i budgetpropositionen är det fortfarande stora skillnader mellan utrikes födda och inrikes födda i stora delar av samhället. Det handlar bl.a. om en svagare förankring på arbetsmarknaden, i synnerhet för utomeuropeiskt födda kvinnor. Utrikes födda möter också större utmaningar inom skola och utbildning, bl.a. som en följd av en senare start i det svenska utbildningssystemet. Vidare påverkar brist på bostäder som hushållen har råd att efterfråga och trångboddhet utrikes födda mer än andra grupper på bostadsmarknaden. Utskottet konstaterar att Sverige har betydande integrationsproblem i form av bl.a. arbetslöshet, bidragsberoende, parallella samhällsstrukturer och hedersrelaterat våld och förtryck. Integrationsproblemen påverkar hela samhället och resultatet har blivit ett utbrett utanförskap bland många utrikes födda, men också bland barn och ungdomar födda i Sverige. Det är tydligt för utskottet att integrationen har försvårats av en alltför stor invandring till Sverige under lång tid.

Liksom regeringen anser utskottet att integrationspolitiken i högre grad behöver genomlysas av tydliga krav och förväntningar på att människor ska bli självförsörjande, lära sig svenska och bli en del av den svenska gemenskapen. Utskottet välkomnar den omläggning av integrationspolitiken som regeringen har påbörjat, bl.a. genom arbetet med att ta fram ett nytt mål och en målstruktur för integrationspolitiken. I likhet med regeringen anser utskottet att det finns ett behov av att förtydliga styrningen och uppföljningen av integrationspolitiken. Det finns även ett stort behov av att växla upp och institutionalisera integrationsarbetet för att åstadkomma långsiktighet och resultat. Utskottet ser fram emot att följa och ta del av regeringens fortsatta arbete på området.

För att komma till rätta med integrationsproblemen behövs åtgärder på flera politikområden. Utskottet välkomnar att regeringen i budgetpropositionen aviserar en rad viktiga förändringar, i form av bl.a. skärpta aktivitetskrav på arbetssökande, höjda krav för kvalificering till den svenska välfärden och bidragstak i syfte att öka incitamenten till arbete. Det måste alltid löna sig att gå från bidrag till arbete. Utskottet vill också framhålla betydelsen av de satsningar som görs inom förskolan och skolan och åtgärder för att stärka undervisningen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) med inriktning mot högre krav och högre kvalitet (se utg.omr. 16). En ansvarsfull migrationspolitik är grunden för en fungerande integration och utskottet vill därför understryka vikten av det paradigmskifte som regeringen genomför inom det området (se utg.omr. 8).

Utskottet noterar att det framgår av resultatredovisningen att kommunernas mottagande av nyanlända har minskat kraftigt sedan 2017 till följd av att färre personer sökt asyl i Sverige och beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl. Även om antalet ensamkommande barn som fått uppehållstillstånd ökade något under 2022 är antalet mottagna barn betydligt lägre än tidigare. Det

minskade antalet nyanlända som tas emot i landets kommuner innebär nya förutsättningar för mottagandet. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns utmaningar med systemet för anvisning av nyanlända och välkomnar att regeringen avser att tillsätta en utredning för att ta fram ett nytt regelverk för bosättning av nyanlända. Det är viktigt att kommunerna ges goda förutsättningar för mottagandet för att integrationen av nyanlända ska kunna fungera bättre. I det sammanhanget välkomnar utskottet även att regeringen genom en ökad schablonisering förenklar och förtydligar ersättningarna till kommuner och regioner. Det bidrar till bättre planeringsförutsättningar och minskad administration såväl som till bättre kostnadskontroll för staten.

Samtidigt som mottagandet av nyanlända har minskat, har kommunerna tagit ett stort ansvar för mottagande av personer med tillfälligt skydd enligt EU:s massflyktsdirektiv. Utskottet välkomnar därför förstärkningen av medlen för tidiga insatser inom anslaget 1:1 Integrationsåtgärder, som bl.a. kan underlätta kontakter med den svenska arbetsmarknaden för dessa personer. Utskottet vill i det sammanhanget även framhålla betydelsen av att regeringen gett kommunerna möjlighet att låta personer med tillfälligt skydd delta i sfi och att ytterligare medel avsätts för detta (se utg.omr. 16).

När det gäller det särskilda stödet för organisationer bildade på etnisk grund, även det inom anslaget 1:1, delar utskottet regeringens bedömning att stödet inte har bidragit tillräckligt effektivt och tydligt till integrationen. Utskottet ställer sig därför bakom en avveckling av stödet. Utskottet delar därmed inte den kritiska inställning till avvecklingen av stödet som Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framför i sina motioner.

När det gäller de alternativa anslagsförslagen om kommunersättningar vid flyktmottagande konstaterar utskottet att samtliga fyra förslag medför en högre nivå för anslaget än vad regeringen föreslår. Gemensamt för de alternativa förslagen är att den högre nivån till en del motiveras av att antalet kvotflyktingar till Sverige bör vara högre än enligt regeringens förslag. Vänsterpartiet föreslår även en amnesti för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år, vilket skulle medföra ökade kostnader för kommunmottagandet. Utskottet delar inte den bedömning av inriktningen på politiken som motionärerna förespråkar. För att Sverige ska klara integrationen behöver invandringen till Sverige minska, och som utskottet framhåller ovan är det paradigmskifte som inletts inom migrationspolitiken nödvändigt.

Till skillnad från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet delar utskottet regeringens bedömning att det tillfälliga statsbidraget till kommuner med tidigare högt flyktmottagande nu bör fasas ut. Bidraget syftade till att tillfälligt kompensera de kommuner som tog ett stort ansvar i samband med flyktkrisen. Utskottet konstaterar att läget i dag ser annorlunda ut med både ett kraftigt minskat mottagande och en ansvarsfull migrationspolitik. Utskottet har heller inte någon invändning mot regeringens förslag om sänkt dygns-schablon för ensamkommande barn, som både Vänsterpartiet och Miljöpartiet avvisar. Det finns heller inte några skäl att invända mot förslaget om att inte

justera upp schablonersättningen för mottagande av nyanlända utifrån förändringen i prisbasbeloppet, som Miljöpartiet avvisar.

Utskottet noterar vidare att Miljöpartiet i sitt budgetalternativ föreslår att ett nytt statligt stöd införs under anslaget 1:1 Integrationsåtgärder, som syftar till att arbetsmarknadens parter bättre ska kunna bidra till en bra etablering av nyanlända. Miljöpartiet föreslår även två nya anslag med satsningar för att utveckla samhällsorienteringen och för att utveckla medborgarkontor, studiecirklar och hubbar. Utskottet delar inte partiets uppfattning om hur politiken ska utformas för att vi ska få en fungerande integration.

Utskottet gör den samlade bedömningen att regeringens prioriteringar på området är väl avvägda och ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området integration.

### *Diskriminering*

Ett samhälle fritt från diskriminering förutsätter ett arbete för allas lika rättigheter och möjligheter. Principen om icke-diskriminering är en hörnsten i arbetet för att säkerställa att varje individ fullt ut kan åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Utskottet vill inledningsvis framhålla vikten av att stärka skyddet mot diskriminering, och också välkomna det arbete som pågår i olika processer inom EU-samarbetet.

Utifrån resultatredovisningen i budgetpropositionen noterar utskottet att det arbete som bedrivs bidrar till att nå målet om ett samhälle fritt från diskriminering, men att det samtidigt kvarstår betydande utmaningar. Utskottet konstaterar att arbetet med att förebygga och motverka diskriminering och rasism samt för att stärka hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter kräver en rad olika insatser. Utskottet ser positivt på de satsningar som regeringen gör för att stärka arbetet inom området.

I likhet med regeringen anser utskottet att DO och antidiskrimineringsbyråerna bidrar till att stödja enskilda som utsatts för diskriminering och förverkliga allas lika rättigheter. Vidare är det positivt att regeringen avser att se över det fortsatta arbetet med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Utskottet välkomnar att regeringen bl.a. tillsatt arbetsgruppen Samling för judiskt liv som ger goda möjligheter till ett strategiskt arbete med insatser som förebygger och motverkar antisemitism (se utg.omr. 1). Utskottet välkomnar också regeringens planer på ett fortsatt starkt arbete för hbtqi-personers rättigheter.

Utskottet ställer sig även bakom regeringens förslag om en generell besparing inom statsförvaltningen som inom området diskriminering berör DO:s förvaltningsanslag.

När det gäller de alternativa budgetförslagen noterar utskottet bl.a. att Miljöpartiet i sitt budgetalternativ föreslår ytterligare medel till arbetet för hbtqi-personers rättigheter och att medel avsätts för att inrätta en nationell stödlinje mot hatbrott.

Sammantaget finner utskottet att regeringens förslag är väl avvägt och ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området diskriminering.

### *Jämställdhet*

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utskottet kan konstatera att Sverige står sig väl i internationella mätningar av jämställdhet men att det övergripande målet ännu inte är uppnått och att många utmaningar kvarstår. Det råder fortfarande ekonomisk ojämställdhet även om inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor har minskat över tid. Kvinnor har fortfarande i genomsnitt lägre sysselsättningsgrad, kortare arbetstid, högre frånvaro samt lägre lön och kapitalinkomster än män. Det finns fortfarande omotiverade skillnader mellan kvinnor och män när det gäller hälsa. Mäns våld mot kvinnor är fortfarande ett allvarligt samhällsproblem, liksom förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck. Mer återstår även att göra bl.a. för att nå delmålen om en jämn fördelning av makt och inflytande och jämställd utbildning.

Som regeringen anför i budgetpropositionen är jämställdhetspolitiken bred och ska integreras i regeringens samlade arbete. Jämställdhetsintegrering, i kombination med särskilda åtgärder, är den huvudsakliga strategin för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Utskottet konstaterar att regeringen vidtar åtgärder på flera områden som har betydelse för jämställdhetspolitiken. En återupprättad arbetslinje som betonar vikten av egen försörjning genom eget arbete har t.ex. en direkt påverkan på den ekonomiska jämställdheten och är en förutsättning för kvinnors och mäns möjligheter att fatta självständiga beslut. I det sammanhanget vill utskottet bl.a. lyfta fram betydelsen av regeringens fortsatta arbete för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden, något som understöder såväl en fungerande integration som jämställdhet mellan kvinnor och män.

Utifrån det jämställdhetspolitiska målet är det prioriterat att förebygga och bekämpa könsrelaterat våld och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är ett arbete som kräver fortsatt långsiktighet och uthållighet. Utskottet delar regeringens bedömning att det förebyggande arbetet mot könsrelaterat våld behöver fortsätta att utvecklas och att området hedersrelaterat våld och förtryck kräver ökad uppmärksamhet och synlighet. Åtgärder behöver bli mer träffsäkra och det är viktigt att åtgärderna når ut till samtliga utsatta grupper. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om ett treårigt tillskott till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt könsrelaterat våld. Tillskottet kompletterar redan befintliga permanenta medel och stärker därmed möjligheterna till kraftfulla insatser. Utskottet välkomnar också att regeringen har tillsatt en utredning som ska se över styrningen på området.

Utskottet ställer sig även bakom regeringens förslag om en generell besparing inom statsförvaltningen, som inom jämställdhetsområdet berör Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsanslag.

När det gäller de alternativa budgetförslagen noterar utskottet bl.a. att Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har förslag om att tillföra ytterligare medel till kvinno- och tjejjourerna, att Centerpartiet vidare föreslår en särskild satsning för att stärka stödlinjen för ungas relationer och att Miljöpartiet vill stärka civilsamhällesorganisationers stödverksamheter för barn och unga.

Utskottet gör den samlade bedömningen att regeringens prioriteringar på området är väl avvägda och ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området.

### *Utanförskap*

Utskottet noterar att det framgår av resultatredovisningen att det fortfarande finns stora skillnader mellan områden när det gäller arbetslöshet, mottagande av ekonomiskt bistånd, skolresultat, hälsa, valdeltagande och trångboddhet. Det är också tydligt att problemen med utanförskap är mer koncentrerat i vissa områden. Liksom regeringen konstaterar utskottet att en allt för stor invandring under lång tid i kombination med en kravlös integrationspolitik har lett till denna utveckling. Utskottet kan bara instämma i det som regeringen anför om att detta särskilt drabbar människor som lever i områden som karaktäriseras av utanförskap och vars liv, frihet och livschanser begränsas på grund av var de bor.

Utskottet håller med regeringen om att arbetet mot utanförskap måste bedrivas långsiktigt och i ordinarie strukturer inom många olika politikområden. Utskottet noterar också att regeringen i budgetpropositionen presenterar viktiga satsningar inom bl.a. arbetsmarknad, skola, socialtjänst och rättsväsen. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns behov av särskilda uppdrag till befintliga myndigheter som har en strategisk betydelse i arbetet mot utanförskap för att lyfta utanförskapsområden och utskottet välkomnar därmed regeringens satsning som möjliggör detta.

Politik för minskat utanförskap och framgångsrik integration måste bygga på kunskap om såväl aktuella områden som de individer som bor där. Utskottet anser liksom regeringen att fokus bör vara att förbättra människors livschanser snarare än att fokusera på inkomstskillnader inom och mellan olika områden. Utgångspunkten ska vara att resurser riktas till de områden som behöver dem mest för att åtgärda utanförskap och otrygghet. Tillgången till geografiskt indelad statistik gör det lättare att identifiera områden som är i behov av särskilda insatser. Det ger även kommuner, myndigheter och andra aktörer förutsättningar att kunna följa utvecklingen i olika områden över tid. Utskottet välkomnar därför att regeringen avsätter medel till Boverket för det fortsatta arbetet med att tillhandahålla och utveckla det befintliga verktyget med platsdata och för att ge stöd till och samordna berörda samhällsaktörer i användandet av verktyget.

Konsekvenserna av bristande integration påverkar hela samhället men drabbar särskilt de människor som lever i områden som karaktäriseras av

utanförskap och där utsatthet för kriminalitet skapar otrygghet. Den organiserade brottsligheten utgör ett allvarligt hot mot det öppna samhället, den enskilda människans frihet och grunderna för rättsstaten. Utskottet ser positivt på att regeringen i budgetpropositionen föreslår en rad åtgärder för att bekämpa kriminalitet och organiserad brottslighet (se utg.omr. 4). För att förhindra att fler unga dras in i kriminalitet och för att motverka nyrekryteringen till gängen anser utskottet, i likhet med regeringen, att det även är nödvändigt att förstärka det brottsförebyggande arbetet. Utskottet välkomnar därför regeringens satsning på medel till kommunerna för förebyggande insatser mot gängkriminalitet. Utskottet vill i sammanhanget även lyfta fram att regeringen också gör välkomna förstärkningar av det förebyggande arbetet på andra områden, bl.a. genom att påbörja arbetet med en ny socialtjänstlag (se utg.omr. 9).

När det gäller de alternativa budgetförslagen noterar utskottet att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill satsa ytterligare medel för det brottsförebyggande arbetet och att Miljöpartiet vill återstarta Delegationen mot segregation.

Utskottet gör den samlade bedömningen att regeringens prioriteringar på området är väl avvägda och ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området utanförskap.

#### *Sammanfattande ställningstagande*

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsfördelning inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet för 2024, liksom förslaget om bemyndiganden för regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.



# Särskilda yttranden

## 1. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (S)

Teresa Carvalho (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S), Adrian Magnusson (S) och Jonathan Svensson (S) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 13 inte får överstiga 4 018 388 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). Eftersom Socialdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivå som vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Socialdemokraternas politik inom utgiftsområde 13.

I partimotionen Sammanhållning i en svår tid (mot. 2023/24:2654) presenteras Socialdemokraternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservationerna 1 och 5 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 13.

Sverige befinner sig i en historiskt osäker tid. Säkerhetsläget i vårt land har kraftigt förvärrats. De gängrelaterade skjutningarna blir fler och brutalare. Barn mördar och mördas. Oskyldiga får sätta livet till i gängens krig om pengar och narkotika. Den säkerhetspolitiska situationen i vår omvärld är fortfarande allvarlig. Den nya ekonomiska verkligheten har drabbat svenska hushåll med full kraft. Samtidigt som samhällsproblemen växer har vi en passiv och svag regering, som lägger politiken på hyllan när utvecklingen kräver handling och ledarskap. Regeringen har genom sitt samarbete med Sverigedemokraterna misslyckats med att ta kontroll över den ekonomiska krisen, säkerhetshotet och otryggheten i vårt land. Vad som behövs nu är en handlingskraftig politik för att ta Sverige starkare ur lågkonjunkturen, för att stötta vanliga familjer under kostnadskrisen, för att öka investeringarna för fler jobb och högre tillväxt, för att säkra välfärden och för att fortsätta samhällets gemensamma kamp mot brottsligheten. Sverige behöver en politik för att öka samhällsgemenskapen och respekten i vårt land. Alla som bor i Sverige ska känna tillit och trygghet. Alla ska göra sin plikt – och alla ska få förutsättningar att bidra. Detta kräver dock ett nytt politiskt ledarskap. Socialdemokraternas budgetförslag visar att sammanhållning i en svår tid är möjligt.

Socialdemokraternas förslag till statens budget inom utgiftsområde 13 läggs fram i kommittémotion 2023/24:2621. Vårt budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 13 innebär en mer ambitiös och välriktad integrations- och jämställdhetspolitik än den som regeringen föreslår och som utskottet har anslutit sig till. Till skillnad från inriktningen i budgetpropositionen visar vårt

förslag hur politiken kan ta sig an de samhällsproblem som kommer att prägla Sverige de närmaste åren.

Socialdemokraterna är ett feministiskt parti. För att nå ett fullt ut jämställt samhälle krävs att de ekonomiska klyftorna i samhället sluts och att alla människor har ett jobb eller en annan meningsfull sysselsättning att gå till. Kvinnor har betydligt lägre livsinkomster än män, vilket skapar mindre frihet för kvinnor både under och efter arbetslivet. Utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är alldeles för lågt. För oss socialdemokrater är det en grundläggande princip att främja jämlikhet och ekonomisk självständighet för alla kvinnor oavsett bakgrund. Mäns våld mot kvinnor är ett annat stort samhällsproblem som kränker och begränsar våldsutsattas grundläggande fri- och rättigheter. Vi vill se en nollvision för mäns våld mot kvinnor, och kommer att återkomma i frågan i samband med att utskottet behandlar motionsyrkanden i den riktningen senare under riksmötet.

Vidare vill vi poängtera att flera allvarliga samhällsproblem härrör från den segregation som under de senaste årtiondena har tillåtits bita sig fast i vårt land. För att ta itu med segregationsproblemen från roten anser vi socialdemokrater att det behövs en genomgripande politisk handlingsplan, med bred politisk förankring.

Socialdemokraterna anser att det är nödvändigt att prioritera de kommuner som tagit ett stort ansvar för flyktingmottagandet och som alltjämt brottas med en tuff ekonomisk situation. Vi avvisar därför regeringens och Socialdemokraternas riktade besparing på detta område, som inte kan uppfattas som något annat än oansvarig. Vi anser vidare att Sverige, under förutsättning att den restriktiva och ordnade migrationspolitik som slogs fast 2015 ligger kvar, bör kunna ta emot något fler kvotflyktingar än vad regeringen föreslår och tillför därför medel för detta.

En annan prioriterad fråga för Socialdemokraterna är att bryta nyrekryteringen till gängen. Sverige har extrema problem med gängkriminalitet. Skjutningarna och sprängningarna sprider skräck i hela bostadsområden. Det kommer att kräva uthållighet och långsiktighet att pressa tillbaka gängen. Men här och nu krävs akuta åtgärder för att skapa trygghet och för att bekämpa gängvåldet. Socialdemokraterna tillförde i regeringsställning 250 miljoner kronor årligen som Socialstyrelsen har fördelat till kommuner med utsatta områden i syfte att minska risken att unga dras in i kriminalitet. Pengarna har bl.a. använts till fler fältassistenter och förbättrad samverkan mellan socialtjänsten, skolan och polisen. Regeringens satsning på förebyggande insatser mot gängkriminalitet innebär därmed i praktiken en kraftig nedskärning. Vi konstaterar med oro att regeringens nedprioritering på detta område innebär en dubbelstöt mot kommunerna eftersom regeringen och Sverigedemokraterna inte heller skjuter till det som behövs till välfärden. För att bryta den kris som Sverige befinner sig i behövs mer pengar för brottsförebyggande åtgärder, inte mindre. Mot bakgrund av detta avsätter vi nästan tre gånger så mycket medel som regeringen för åtgärder mot utanförskap.

Sammantaget anvisar Socialdemokraterna 570 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 13 för 2024.

## 2. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 13 inte får överstiga 4 018 388 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 13.

I partimotionen Rädda välfärden – för ett tryggare Sverige (mot. 2023/24:2385) presenteras Vänsterpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservationerna 2 och 6 i det betänkandet. I den motionen finns också partiets förslag till ram för utgiftsområde 13.

Efter ett år vid makten är regeringens och Sverigedemokraternas prioriteringar tydliga. I stället för att underlätta för hushållen, vården, skolan och äldreomsorgen satsar de på skattesänkningar för de rika. Vänsterpartiet konstaterar att regeringen på punkt efter punkt misslyckas med att hantera de allvarliga samhällsproblem vi står mitt uppe i. Stora grupper tycks osynliga för regeringsunderlaget när man helt bortser från de problem som drabbar de som har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop. Till skillnad från den nedskärningsbudget som regeringen och Sverigedemokraterna förhandlat fram står Vänsterpartiets budgetförslag för en politik som på riktigt hanterar samhällsproblemen och som skyddar de som har det sämst ställt. Bördorna i en kris som den vi nu upplever måste fördelas solidariskt. För att skapa utrymme för bl.a. en prioriterad resursökning till välfärdssektorn, sänkta kostnader i kollektivtrafiken, ett högkostnadsskydd i tandvården och högre ersättningar i arbetslöshetsersättningen måste personer med högre inkomster bidra mer.

Vänsterpartiets förslag till statens budget för 2024 inom utgiftsområde 13 läggs fram i partimotion 2023/24:2353. Vänsterpartiets budgetalternativ inom utgiftsområde 13 tar sig an de verkliga samhällsproblemen, till skillnad från regeringen och Sverigedemokraterna som gör allt för att bryta sönder det som byggts upp. Jag beklagar att även utskottet har anslutit sig till ett budgetalternativ som har en helt annan inriktning än vad Sverige är i behov av.

Till skillnad från regeringen och Sverigedemokraterna vill Vänsterpartiet att Sverige och Europa ska ha en mänsklig och välkomnande flyktingpolitik. Att komma till Sverige som kvotflykting är en av få lagliga vägar för människor på flykt att ta sig hit. Vänsterpartiet anser att Sverige bör ta emot

fler kvotflyktingar och avsätter därför medel för att mottagandet till att börja med ska öka till 5 000 per år. En annan angelägen fråga där Vänsterpartiet vill gå i en helt annan riktning än regeringen och Sverigedemokraterna är situationen för ensamkommande barn och unga som har varit i Sverige i över ett år. Denna grupp bör beviljas permanenta uppehållstillstånd och Vänsterpartiet tillför därför medel för detta ändamål.

När det gäller ersättningar till kommunerna inom integrationsområdet vänder sig Vänsterpartiet mot de besparingar som föreslås i budgetpropositionen och som utskottet har anslutit sig till. Det innebär att Vänsterpartiet avvisar högerregeringens förslag att avveckla bidraget till kommuner med högt flyktingmottagande och att sänka dygnsschablonen för mottagande av ensamkommande barn. Det är tydligt att regeringen uppbäckad av Sverigedemokraterna för en politik som blundar för de behov som finns hos kommunerna. Vänsterpartiet avvisar även regeringen förslag om att avveckla statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund.

Inom jämställdhetsområdet är kvinno- och tjejjourernas framtid och behov av stabil finansiering en viktig fråga för Vänsterpartiet. I dag bedrivs verksamheten ofta i projektform och är beroende av tillfälliga satsningar. Den ökade graden av privatisering inom området hotar hela den ideella stödverksamheten och all kunskap som byggts upp under år av jourkvinnors arbete med utsatta kvinnor och barn. Det finns goda skäl att skydda och bibehålla starka fristående kvinno- och tjejjourer. I Vänsterpartiets budgetalternativ finns därför ett tillskott i syfte att stärka stödet till jourerna.

När det gäller åtgärder mot utanförskap satsar Vänsterpartiet 270 miljoner kronor mer än regeringen och Sverigedemokraterna på förebyggande insatser mot gängkriminalitet. Regeringen beskriver det missvisande i budgetpropositionen som att den gör en riktad satsning när det i själva verket är en nedskärning från de 250 miljoner kronor som lagts på detta i år. Jag kan bara beklaga att utskottet inte ser vilka resurser som krävs för att komma till rätta med problemen på området.

Slutligen anser jag att den generella besparing i statsförvaltningen som regeringen föreslår är helt utan plan och utan hänsyn till myndigheternas särskilda behov och förutsättningar. Att statsförvaltningen är effektiv är en förutsättning för medborgarnas förtroende, men den generella effektivisering som regeringen nu försöker sig på kommer att få olyckliga konsekvenser för kärnverksamheten. Vänsterpartiet avvisar denna generella besparing och väljer att göra det samlat genom ett nytt anslag inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Sammantaget anvisar Vänsterpartiet 1 913 905 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 13 för 2024.

### 3. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (C)

Jonny Cato (C) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 13 inte får överstiga 4 018 388 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). Eftersom Centerpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Centerpartiets politik inom utgiftsområde 13.

I Centerpartiets budgetmotion 2024 (mot. 2023/24:2733) presenteras Centerpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservationerna 3 och 7 i det betänkandet. I den motionen finns också partiets förslag till ram för utgiftsområde 13.

Sverige står inför flera parallella kriser som kräver både reformer och tuffa prioriteringar. För att möta kriserna på riktigt krävs nu en ordnad socialliberal ekonomisk reformpolitik som kan ta hela landet ur den ekonomiska krisen. En politik som ökar chanserna för fler att arbeta och försörja sig, som satsar på arbetslinjen och företagen – tillväxtmotorn i den svenska ekonomin – som återför landet till en fungerande klimatpolitik och gör det möjligt för alla att vara en del av klimatomställningen. En politik som bygger upp skolan och bildningsidealet i stället för att undergräva det och som möter gängvåldet på bredden med insatser från både polisen och socialtjänsten för att snabbt få bort ungdomarna från gängen. I Centerpartiets budgetmotion presenteras ett liberalt och grönt ekonomiskt alternativ. Det är ett alternativ i linje med hur framgångsrik krisbekämpning tidigare har bedrivits i Sverige, men i dag står vi tämligen ensamma kvar vid de liberala ekonomiska principer som möjliggjort Sveriges långa och starka välståndsutveckling.

Centerpartiets förslag till statens budget för 2024 inom utgiftsområde 13 läggs fram i kommittémotion 2023/24:2722. Centerpartiets budgetalternativ innebär en inriktning på en politik för jobbskapande och bättre möjligheter för alla i Sverige att fullt ut vara en del av vårt samhälle. En prioriterad fråga för Centerpartiet är att Sverige ska fortsätta att ta ett stort ansvar för kvotflyktingar genom att öka mottagandet till den nivå som gällde fram till 2022. I Centerpartiets budgetförslag avsätts därför mer medel till ändamålet än vad regeringen och Sverigedemokraterna har föreslagit och utskottet anslutit sig till. Det bör även fortsättningsvis vara de kvotflyktingar som har störst skyddsbehov som ska vidarebosättas, vilket ofta är kvinnor och barn eller t.ex. hbtqi-personer.

Centerpartiet är ett liberalt feministiskt parti som står upp för alla människors lika värde och rättigheter. Oavsett vem du är eller varifrån du kommer ska du ha friheten och möjligheten att bestämma själv vart du är på väg. Varken staten, samhället eller din familj ska stå i vägen för din utveckling

eller dina drömmar. När det gäller jämställdhetspolitiken är Centerpartiets övergripande mål att stoppa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt och att säkra en jämställd och jämlik vård. Centerpartiet vill särskilt lyfta fram det ovärderliga arbete som kvinno- och tjejjourerna gör för att hjälpa flickor och kvinnor i utsatta situationer. Det är av största betydelse att personer som utsatts för våld i nära relationer får stöd av samhället genom ökad tillgång till kvinnojouer, skyddat boende och andra livsviktiga verksamheter. De ideella jourerna måste ges starka och långsiktiga ekonomiska förutsättningar att bedriva sitt viktiga arbete. Centerpartiet föreslår därför en förstärkning av medlen till dessa jourer. En annan viktig fråga för Centerpartiet är arbetet för att motverka våld i unga partnerrelationer. För att utveckla det preventiva våldsförebyggande arbetet föreslår Centerpartiet därför att medel avsätts för att stärka stödlinjen för ungas relationer.

När det gäller integrationspolitiken kan konstateras att den har djupa brister. För att Sverige ska stå starkt, nu och i framtiden, behövs effektiva reformer som förbättrar vårt mottagande av nyanlända, med ett tydligt jobbfokus. I dag kommer många människor som fått asyl i Sverige inte in i samhället, utan de hamnar i stället i ett permanent utanförskap. Centerpartiet ser bl.a. behov av att förbättra kvaliteten i sfi-undervisningen och att se över hur man kan stärka civilsamhällets roll i integrationsprocessen. När det gäller regeringens förslag om att avveckla statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund avvisar Centerpartiet detta.

Slutligen anser Centerpartiet att besparingar är möjliga inom två av anlagen inom utgiftsområdet genom en sänkning av pris- och löneomräkningen.

Sammantaget anvisar Centerpartiet 455 035 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 13 för 2024.

#### **4. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (MP)**

Leila Ali Elmi (MP) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 13 inte får överstiga 4 018 388 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). Eftersom Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 13.

I partimotionen Det gröna framtidsbygget (mot. 2023/24:2689) presenteras Miljöpartiets budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservationerna 4 och 8 i det betänkandet. I den motionen finns också partiets förslag till ram för utgiftsområde 13.

Vi befinner oss i en tid med stora samhällsutmaningar. Klimatförändringar och kraftig förlust av biologisk mångfald skakar grundförutsättningarna för trygghet, frihet och ekonomisk utveckling. Sverige befinner sig samtidigt i ett svårt läge i en orolig omvärld. Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina har kastat Europa och Sverige in i en kostnadskris som drabbar hushållen, företagen och välfärden. Det är en tid som kräver en kraftfull ekonomisk politik och ett tydligt klimatpolitiskt ledarskap. För att Sverige ska ta till vara den möjlighet som den gröna omställningen erbjuder måste den vara rättvis och bygga ett samhälle som håller ihop. Ett samhälle som är till för alla – inte bara för några få. Det samhällsbygget kommer inte att ske av sig självt – och tyvärr kommer det inte heller att ske med hjälp av den nuvarande regeringens politik – snarare tvärtom. I en tid när vårt gemensamma behövs mer än någonsin är det välfärden och jämlikheten som får stryka på foten när regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna gör sina budget-prioriteringar.

Miljöpartiets förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 13 läggs fram i kommittémotion 2023/24:2706. Miljöpartiets budgetalternativ är utformat för att skapa tydliga och möjliga vägar för var och en in i det svenska samhället. Ett samhälle där alla ska ha möjlighet att leva sitt liv i frihet. Jag konstaterar att budgetpropositionen inte har samma utgångspunkter och beklagar att utskottet har valt att ansluta sig till högerregeringens linje.

Inom integrationsområdet prioriterar Miljöpartiet flera åtgärder som syftar till att skapa goda förutsättningar för nyanlända att etablera sig i Sverige och som skapar en tydlig väg till integration. Flera delar av samhället behöver involveras i integrationspolitiken. Miljöpartiet vill bl.a. lyfta fram den viktiga funktion som arbetsmarknadens parter kan fylla för nyanlända. Miljöpartiet menar att det här finns en underutnyttjad potential och avsätter därför särskilda medel i syfte att utforma ett statligt stöd för att fackföreningar, i samverkan med arbetsgivarorganisationer, ska kunna bidra i högre utsträckning till en bra etablering för de som kommer till Sverige. Till skillnad från den linje som regeringen och Sverigedemokraterna förespråkar och utskottet har anslutit sig till vill Miljöpartiet inte ta bort statsbidraget till organisationer bildade på etnisk grund. I stället bör regeringen initiera en utvärdering av bidraget där människors erfarenhet av föreningarna och vad de bidrar till i integrationshänseende lyfts fram.

För Miljöpartiet är det viktigt att kommunerna ska ha möjlighet att ge bra insatser till nyanlända. Miljöpartiet avvisar därför regeringens förslag till försämringar av ersättningarna till kommunerna. Kostnaderna för ensamkommande barn har inte minskat per person, utan snarare tvärtom, och det finns därför ingen anledning att sänka dygnsschablonen för mottagande av ensamkommande barn som regeringen föreslår. Vidare är det allt annat än ansvarstagande av regeringen att strypa indexeringen av schablonersättningen för mottagande av nyanlända, trots att kommuner generellt har det tufft och trots ökade kostnader inte minst på grund av inflationen.

När det gäller regeringens minskning av antalet kvotflyktingar till Sverige är det något som Miljöpartiet beklagar djupt. Fler länder behöver ta ett större ansvar för att ta emot flyktingar, och Miljöpartiet vill att Sverige tillsammans med andra EU-länder förbinder sig att öka antalet kvotflyktingar. Miljöpartiet avsätter därför mer medel än det förslag i budgetpropositionen som utskottet har anslutit sig till. Syftet är att Sverige ska återgå till att ta emot 5 000 kvotflyktingar per år.

Vidare vill Miljöpartiet utveckla det stöd och den information om samhället som ges till nyanlända. För många som genomgår samhällsorientering blir kunskapen ofta fragmenterad. Det är viktigt att människor har en given plats att vända sig till när de behöver hjälp, men även en plats där det finns en möjlighet att individanpassa och tillsammans med andra utveckla sin kunskap om det svenska samhället. Miljöpartiet avsätter därför medel inom ett nytt anslag inom utgiftsområde 13 i syfte att bidra till att etablera medborgarkontor i de kommuner som är i behov av det samt till att utveckla studiecirkel och hubbar där medborgarkontoren kan utgöra ett nav. Samtidigt finns det skäl att inrätta ett nationellt center för samhällsorientering, som bl.a. bör få i uppdrag att ta fram en uppdragsutbildning för samhälls- och hälsoinformatörer. Miljöpartiet föreslår att medel för detta avsätts inom ett nytt anslag inom utgiftsområdet.

Miljöpartiet är ett feministiskt parti. Det innebär att vi med politiska verktyg vill verka för jämställdhet och motverka den rådande könsmaktsordningen, där män har mer makt än kvinnor. För Miljöpartiet är jämställdhet i grunden en fråga om frihet. När det gäller särskilda jämställdhetsåtgärder anser Miljöpartiet att kvinno- och tjejjournernas arbete är helt centralt för den samhällsförändring som krävs för att bryta våldet. Trots att statsbidragen till jourerna sedan förra året både har permanentats och höjts saknas fortfarande tillräckliga resurser. Miljöpartiet gör därför satsningar som går utöver regeringens och Sverigedemokraternas förslag. Det viktiga arbete som många civilsamhällesorganisationer gör för att stötta barn i deras relationer och för att motarbeta t.ex. psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld bör också framhållas. För att dessa stödverksamheter för barn och unga ska kunna fortsätta men också skalas upp ytterligare gör Miljöpartiet en särskild satsning för att stärka finansieringen av dessa verksamheter.

Inom diskrimineringsområdet vill Miljöpartiet bl.a. lyfta fram arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter och avsätter därför ytterligare medel inom området. Vidare föreslår Miljöpartiet att medel avsätts för att inrätta en nationell stödlinje mot hatbrott. I dagsläget är det många som utsätts för hatbrott som inte vågar göra en polisanmälan, och såväl stöd som vägledning är angeläget för alla typer av hatbrott.

Ytterligare en angelägen fråga för Miljöpartiet är arbetet mot segregation. Frågor om segregation och hur man bäst jobbar riktat mot detta är viktigare än någonsin. Delegationen mot segregation hade ett sådant uppdrag och Miljöpartiet beklagar att myndigheten lades ned. Miljöpartiet föreslår därför att medel avsätts för att förbereda så att delegationen kan återstarta.



Slutligen avvisar Miljöpartiet den generella besparing i statsförvaltningen som regeringen föreslår och som utskottet dessvärre har anslutit sig till.

Sammantaget anvisar Miljöpartiet 753 030 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 13 för 2024.

BILAGA 1

## Förteckning över behandlade förslag

### Propositionen

*Proposition 2023/24:1 Budgetpropositionen för 2024 utgiftsområde 13:*

1. Riksdagen godkänner målet för Utanförskap (avsnitt 6).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

### Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

*2023/24:986 av Tony Haddou m.fl. (V):*

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att öka antalet som vidarebosätts till Sverige till 5 000 per år och tillkännager detta för regeringen.

*2023/24:2353 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):*

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

*2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C):*

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot och även fortsättningsvis prioritera de kvotflyktingar som har störst skyddsbehov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2023/24:2617 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):*

70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner behöver tilldelas ytterligare resurser för att finansiera långsiktigt, förebyggande och främjande arbete mot brottsligheten i vårt land och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga satsningen på insatser för barn och unga i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

*2023/24:2621 av Teresa Carvalho m.fl. (S):*

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt förslaget i tabellen i motionen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillföra 170 miljoner till Socialstyrelsen att fördela till kommuner med utsatta områden i syfte att hindra att unga hamnar i gängkriminalitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2023/24:2622 av Anders Ygeman m.fl. (S):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvotflyktingar och tillkännager detta för regeringen.

*2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):*

71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade anslag till kvinno- och tjejjourer och tillkännager detta för regeringen.

*2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP):*

106. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en specialiserad stödlinje för de som utsätts för hatbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP):*

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enligt förslag från länsstyrelserna inrätta ett nationellt centrum för samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell uppdragsutbildning för samhälls- och hälsokommunikatörer bör tas fram i samverkan med universitet och högskolor och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om funktioner som erbjuder personligt stöd och information dit man enkelt och direkt kan vända sig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medborgarkontor, studiecirklar och hubbar och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera bidraget till organisationer bildade på etnisk grund i stället för att avveckla bidraget och tillkännager detta för regeringen.

*2023/24:2706 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP):*

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt förslaget i tabell A i motionen.

*2023/24:2722 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):*

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt förslaget i tabellen i motionen.

BILAGA 2

## Regeringens och motionärernas anslagsförslag

## Anslag för 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

*Tusental kronor*

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
1:1	Integrationsåtgärder	103 125	±0	18 905	18 905	28 900
1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	2 776 226	400 000	1 575 000	402 130	524 000
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	138 507	±0	±0	-600	1 384
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	110 919	±0	±0	±0	11 000
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	675 039	±0	50 000	35 000	70 000
3:2	Jämställdhetsmyndigheten	73 409	±0	±0	-400	746
3:3	Bidrag för kvinnors organisering	48 163	±0	±0	±0	±0
4:1	Åtgärder mot utanförskap	93 000	170 000	270 000	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>						
99:1	Medborgarkontor/hubbar för studiecirklar	±0	±0	±0	±0	100 000
99:2	Inrätta nationellt centrum för samhällsorientering	±0	±0	±0	±0	15 000
99:3	Delegationen mot segregation	±0	±0	±0	±0	2 000
<b>Summa för utgiftsområdet</b>		<b>4 018 388</b>	<b>570 000</b>	<b>1 913 905</b>	<b>455 035</b>	<b>753 030</b>

BILAGA 3

## Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

### Beställningsbemyndiganden för 2024 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

*Tusental kronor*

<b>Anslag</b>	<b>Regeringens förslag</b>	<b>Tidsperiod</b>
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	39 300	2025
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	150 000	2025
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163	2025
<b>Summa</b>	<b>237 463</b>	